

1 *Valtuutettu Outi Alanko–Kahiluoto:*

Nuorisolain toimeenpano Helsingissä

”Nuorisolakiin lisättiin tämän vuoden alussa säännökset paikallisten viranomaisten monialaisesta yhteistyöverkostosta sekä etsivästä nuorisotyöstä ja siihen liittyvästä tietojen luovuttamisesta. Tavoitteena on parantaa nuorten mahdollisuuksia saada tarvitsemansa julkiset palvelut. Samalla tehostetaan nuorille tarjottavaa varhaista tukea mm. koulutukseen ja työelämään pääsyn edistämiseksi.

Lain mukaan kunnassa tulee olla nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, johon kuuluvat opetus-, sosiaali- ja terveys- ja nuorisotoimen sekä työ- ja poliisihallinnon edustajat. Verkoston tehtävänä on koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä nuorten palvelujen saavutettavuudesta ja riittävydestä. Sen tulee toimia sekä vuorovaikutuksessa nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa ja edistää palvelujen yhteensovittamista sekä nuorten palveluihin ohjautumista.

Lisäksi laissa säädetään etsivästä nuorisotyöstä, jonka tarkoituksena on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivää nuorisotyötä kunta järjestää tarvittaessa.

Mihin toimiin Helsingin kaupunki on ryhtynyt toimeen uuden nuorisolain velvoitteiden hoitamiseksi? Mikä taho Helsingissä koordinoi monialaisen nuorten palvelu- ja ohjausverkoston toimeenpanoa?” (Sj)

19.1.2011

VASTAUS VT OUTI ALANKO-KAHILUODON KYSYMYKSEEN NRO 1/2011

Vastauksena esitettyyn kysymykseen sivistys- ja henkilöstötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja toteaa seuraavaa:

Laki nuorisolain muuttamisesta tuli voimaan 1.1.2011. Lain tavoitteena on, että nuorten julkisen sektorin palvelujärjestelmässä siirrytään varhaisemman tuen toteuttamiseen ja parannetaan nuorten mahdollisuuksia saada tarvitsemansa julkiset palvelut. Laissa on kaksi keskeistä muutosta: paikallisten viranomaisten monialainen yhteistyö sekä etsivä nuorisotyö ja siihen liittyvä tietojen luovuttaminen.

Paikallisten viranomaisten monialainen yhteistyö

Kunnassa tulee olla paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, johon kuuluvat opetus-, sosiaali- ja terveys- ja nuorisotoimen sekä työ- ja poliisihallinnon edustajat. Lisäksi verkostoon voi kuulua puolustushallinnon ja muiden viranomaisten edustajia. Verkosto toimii vuorovaikutuksessa nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Kunnat voivat koota myös yhteisen verkoston.

Helsingissä on sosiaali-, terveys-, opetus- ja nuorisotoimen johdolla laadittu Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jonka toimintatapana on hallintokuntien yhteistyö. Suunnitelman tavoitteena on lasten ja nuorten terve ja turvallinen kasvu. Sitä edistetään matalan kynnyksen ja varhaisen puuttumisen toimintaa vahvistamalla, vanhempia tukemalla, lasten ja nuorten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta vahvistamalla sekä koulutus- ja työllistymispolut takaamalla.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan perustuva yhteistyöverkosto vastaa pääosin nuorisolaissa tarkoitettua verkostoa. Siitä puuttuvat työhallinnon ja poliisihallinnon edustajat, mutta nuorten parissa toimivat viranomaiset tekevät näidenkin tahojen kanssa monipuolista yhteistyötä. Kaupunki toimii jo nyt siis verkostomaisesti, vaikka laissa tarkoitettun yhteistyöverkoston kokoaminen onkin jäänyt kevätkaudella tehtäväksi.

Etsivä nuorisotyö

Nuorisolain mukaan etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivää nuorisotyötä tehdään ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta.

Nuorisolaissa todetaan, että kunta järjestää tarvittaessa nuorten työpajapalveluja ja etsivää nuorisotyötä. Kun kunta järjestää etsivää nuoriso-

19.1.2011

---

työtä, sen tulee nimetä etsivän nuorisotyön toimeenpanosta vastaava kunnan viranhaltija tai kuntaan työsopimussuhteessa oleva henkilö. Kunta voi järjestää etsivää nuorisotyötä hankkimalla palveluja myös nuorten palveluja tuottavalta yhteisöltä, jolloin kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään nuorisolain mukaisesti.

Helsingin kaupunki tuottaa monentyyppisiä erityisen tuen tarpeessa olevien nuorten tavoittamispalveluja ja monet palveluista ovat samantyyppisiä kuin nuorisolaissa tarkoitettu etsivä nuorisotyö: Henkilöstökeskuksen ylläpitämän Tulevaisuustiskin palvelut on tarkoitettu peruskoulunsa päättäneille 15–17-vuotiaille nuorille, joilla ei ole koulutuspaikkaa tai työpaikkaa. Tulevaisuustiskiltä saa henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa. Opetusviraston järjestämä nuorten työpajatoiminta on myös tarkoitettu ilman toisen asteen koulutuspaikkaa jääneille, tuen tarpeessa oleville nuorille. Nuorten työpajat tekevät läheistä yhteistyötä Helsingin Diakonissalaitoksen etsivän nuorisotyön Vamos-projektin kanssa. Ammatillisissa oppilaitoksissa Tsemppari- ja arkiohjauksen Armi-projekteissa etsitään keinoja ja erilaisia malleja niiden nuorten ohjaukseen ja tukeen, jotka ovat keskeyttämässä tai keskeyttäneet ammatillisen koulutuksen.

Etsivä nuorisotyö ja koulutustakuun toteutuminen liittyvät läheisesti toisiinsa ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Helsingissä jää vuosittain noin 1200 helsinkiläistä nuorta ilman toisen asteen opiskelupaikkaa kevään yhteishaussa. Täydennys- ja erillishaun jälkeen kokonaan ilman aloituspaikkaa jää n. 400 nuorta vuosittain. Koska koulutuspaikkoja ei ole riittävästi, on etsivän nuorisotyön vaikeaa löytää nuorille koulutuspalveluja ja ohjata heitä niihin.

Tietojen luovuttaminen etsivää nuorisotyötä varten

Tietojen luovuttaminen etsivää nuorisotyötä varten edellyttää lähtökohteisesti nuoren suostumusta. Salassapitosäännösten estämättä nuoren yhteystiedot tulee kuitenkin luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten, jos kyseessä on:

- perusopetuksen päättävä nuori, joka ei ole saanut tai vastaanottanut opiskelupaikkaa tai aloittanut opintoja, tietojen luovuttajana on opetuksen järjestäjä
- nuori, joka alle 25-vuotiaana keskeyttää ammatillisen tai lukiokoulutuksen, tietojen luovuttajana on koulutuksen järjestäjä
- nuori, joka vapautetaan varusmies- tai siviilipalveluksesta palveluskelpoisuuden puuttumisen takia tai joka keskeyttää palveluksen, tietojen luovuttajana ovat puolustusvoimat ja siviilipalveluskeskus.

Helsingin kaupunki luovuttaa tiedot etsivää nuorisotyötä varten omien oppilaitostensa osalta. Opetusvirasto selvittää, miten tietojen ilmoittaminen organisoidaan ja antaa toimintaohjeet oppilaitoksille. Lisäksi selvitetään, miten Helsingissä sijaitsevat valtion ja yksityiset peruskoulut

19.1.2011

---

ja lukiot sekä ammatilliset oppilaitokset tulevat luovuttamaan tiedot etsivää nuorisotyötä varten.

Etsivän nuorisotyön järjestäminen Helsingissä

Nuorisolain 13 §:n mukaan etsivään nuorisotyöhön varataan määräraha valtion talousarviossa. Valtionavustusta voi saada kunta, joka järjestää itse etsivää nuorisotyötä tai ostaa sitä palveluntuottajalta, ja palveluntuottaja, jolla on sopimus kunnan kanssa toteutettavasta etsivästä nuorisotyöstä. Helsingissä toimii yksityisiä etsivän nuorisotyön palveluntuottajia, joiden valtionavustuksen saamisen ehtona on yhteistyösopimus kunnan kanssa ja kunta on nuorisolain mukaan velvollinen valvomaan toimintaa.

Nuorisoasiainkeskus on jo saanut verkossa tapahtuvaan etsivään nuorisotyöhön tähän työmuotoon erityisesti suunnattua valtionapua. Nuorisoasiainkeskus on myös tehnyt kahden järjestön kanssa lain tarkoittaman sopimuksen etsivän nuorisotyön hankkeista.

Opetusvirasto ja nuorisoasiainkeskus valmistelevat parhaillaan linjauksia siitä, miten kaupunki jatkossa koordinoi etsivää nuorisotyötä, siihen liittyviä palveluita ja niiden kokonaisuutta. Samalla on tarkoitus täsmentää ne tahot, jotka kaupungin organisaatiossa hankkivat etsivän nuorisotyön palveluja ulkopuolisilta, nuorten palveluja tuottavilta yhteisöiltä, ja jotka valvovat palvelujen lainmukaisuutta.